

Nagovor predsednika Državnega sveta Alojza Kovšce

48. Geodetski dan, četrtek 17.9.2020

Spoštovani minister za okolje in prostor mag. Andrej Vizjak,

spoštovani predsednik Zveze geodetov Slovenije mag. Gregor Klemenčič,

cenjeni predavatelji in ostali visoki gostje,

vsí, ki nas spremljate na daljavo,

gospe in gospodje ...

Državni svet Republike Slovenije ali kot mu radi rečemo slovenski drugi dom je inštitucija, ki se dobro zaveda pomena znanja in kompetenc za razvoj naše države, predvsem pa njeno nepogrešljivo vlogo pri upravljanju in načrtovanju politik prostora in okolja. Prav zato sem počaščen, da vas lahko pozdravim in nagovorim kot predsednik Državnega sveta na že kar 48. Geodetskem dnevu.

Današnji dan se bo vrtel okrog kakovosti prostorskega načrtovanja in vloge geodezije pri sprejemanju odločitev v prostoru in času, spoznali bomo številne primere dobrih praks. Pa vendar se na tem mestu poraja tehten pomislek, koliko modrosti in poguma bomo v Sloveniji premogli, da se tovrstnih vprašanj, izzivov in dilem lotimo končno bolj celovito in drznejše. Težko se bomo znebili teže bremena nenehnega parcialnega reševanja ali »flikanja«, kot mu radi rečemo v političnem žargonu. A da bi to dosegli, moramo znati sodelovati, se povezovati, si prisluhniti in se skupaj odločiti. Tovrstni dogodki in strokovne razprave na najvišjem nivoju so odlična priložnost, da le naredimo korak v to smer. Zdi se mi, da prepočasi napredujemo v tem procesu in to kljub temu da je naš skupen cilj zagotoviti transparentnost in ažurnost postopkov. Državni svet kot politično telo, ki zastopa široko paleto interesov naše družbe, je pogosto naslovník za tovrstne pritožbe oz. pripombe javnosti.

Javna geodetska služba je služba, ki ima svojo delujočo regionalizirano strukturo in za kakovostno izvajanje svojih nalog potrebuje stabilno okolje z jasno oblikovanimi cilji, spremembe politik in pretresi na področju financiranja pa puščajo tudi na tem sistemu neljube posledice. Kako to preseči?

Če stopimo korak nazaj in pogledamo celostno sliko. Slovenija je bila v obdobju 2007 - 2013 uspešna pri črpanju evropskih kohezijskih sredstev, saj je bilo za dobrih 4,2 milijarde EUR izdatkov, kar pomeni 102,8 odstotkov vseh razpoložljivih evropskih kohezijskih sredstev. V trenutnem programskem obdobju žal ne kaže tako dobro, saj je bilo do zdaj počrpanih zgolj slabih 40 odstotkov dodeljenih evropskih kohezijskih sredstev, glede na težave pri pravočasnem sprejemanju strateških in izvedbenih oz. prostorskih dokumentov za prihodnje programsko obdobje, pa je vprašljivo tudi uspešno črpanje sredstev v obdobju 2021–2027. Včeraj nas je v Državnem svetu obiskal predsednik vlade Janez Janša, ki je v svoji predstavitvi izpostavil kot največjo skrb, ki jo ima Slovenija trenutno pred sabo, bojazen, da nam v naslednji finančni perspektivi ne bo uspelo počrpati priborjenih sredstev, čeprav je Sloveniji namenjenih največ evropskih sredstev doslej. Razlog za to je med drugim tudi odsotnost vizije na državni ravni ter posledično tudi na ravni lokalnih skupnosti. Če ne želimo ponovno zamuditi vlaka oziroma da bi sredstva ostala nepočrpana, bi bilo treba čim prej sprejeti regionalne razvojne programe. Tu vidim kot ključno potrebo po ustanovitvi pokrajin kot razvojnih entitet, kot vmesnih stopenj med državo in občino, vsekakor z večjo veljavo in avtonomnostjo, kot so dodeljene sedaj razvojnim regijam. Pokrajine bi kot pravne osebnosti imele tako lahko pozitiven vpliv na črpanje evropskih finančnih sredstev, saj bi s sodelovanjem med pokrajinami lahko financirali največje projekte in tako dvignili odstotek izkoriščenih sredstev. In prav na področju urejanja prostora in okolja smo najbolj ranljivi.

Če bi sedeli v klopih z državnimi svetniki na naših sicer zelo vsebinskih in konstruktivno kritičnih razpravah, bi se preobjedli kritik na svoj račun. Župani so vse bolj glasni, da bodo lokalne skupnosti zadušili zbirokratizirani postopki na področju prostorskega urejanja in urejanja voda. Vrsto pozitivnih sprememb resda prinaša osnutek novega Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3), kjer so predlagane nekatere ključne spremembe za odpravo administrativnih ovir, ki bodo pospešile sprejemanje prostorskih aktov, pa vendar je vrzel, ki

je nastala v vseh teh letih, težko premostiti zgolj s spremembami posameznih zakonov. Slovenija potrebuje sistemske spremembe na tem področju in prav je, da do njih pridemo skozi dialog politike in stroke. Prav zato izkoriščam to izjemno priložnost, da vas povabim v Državni svet. Naši posveti, razprave, okrogle mize, zborniki redko naletijo na gluha ušesa. Oblikujmo jih skupaj kot partnerji, v dobro Slovenije in njenih državljanov.

»Včasih z izgubo bitke najdemo pot, da zmagamo vojno.«, naj bo ta misel tista dobra popotnica za tvorno sodelovanje z Državnim svetom še naprej.

Želim vam uspešno in zanimivo razpravo danes.

1. Upravljanje svojega ozemlja je ena ključnih nalog vsake države. Ustavna kategorija, varovanje zasebne lastnine, prosta gospodarska spodbuda, pravna varnost

☒☒ Meje so raznih vrst, vemo, da so najhujše tiste v glavi, če pa te ta hip zanemarimo, s tistimi v naravi zagotovo upravlja tudi geodezija – kakšna so vaša opažanja v krogih politike, kakšna je trenutna podoba oziroma kar ugled geodetske stroke na tem področju?

☒☒ Različna so mnenja glede tega, kdo je odgovoren za urejene meje lastnine na nepremičninah (zemljiščih) – je to le država? Je to le lastnik? Ali je odgovor nekje vmes? Kako vzpodbuditi to skrb za »nepremično denarnico« pri lastnikih samih?

☒☒ Tehnološki napredek omogoča hitro prilagajanje na področju virov podatkov, a temu težko sledijo zakonske podlage. Zastavljeni projekti na področju digitalizacije geodetske dejavnosti zato vključujejo tudi zakonodajno komponento, ki je enako pomemben gradnik bodočega razvoja dejavnost. Ali se tega dejstva zavedamo?

2. O regionalizaciji oziroma nujni uvedbi pokrajin razpravljamo že zelo dolgo

☒☒ Kakšen je vaš pogled na problematiko uvedbe?

☒☒ Kje je v tem procesu mesto javne geodetske službe?

3. Slovenija in Slovenci imamo številne talente, danosti in priložnosti, žal pa radi jamramo in pregovorno sosedu ne privoščimo uspeha (zavist) pa čeprav bi po logiki stvari morali biti zelo veseli, če je sosedu uspelo, ker bomo po vsej verjetnosti od tega imeli kaj tudi mi sami. Če ne drugega, vzor, da se da.

- Zakaj smo taki?

- Kako iz nas izbežati dobro in še boljše?

- Kako delati v smeri, da iščemo rešitve in ne izgovore, da se ne da?

- Kje vidite poglobitve družbene probleme, ki terjajo tudi pozornost geodetske stroke?

4. Prihajate iz Državnega sveta, kjer so zastopane različne interesne skupine. Kje vi vidite priložnosti za geodete in kaj bi jim svetovali?